Asia: E 6/2025 vp ”Yhteinen maatalouspolitiikka vuoden 2027 jälkeen huoltovarmuuden ja strategisen autonomian takaajana - Euroopan komission visio maatalouden ja ruoan tuotannon tulevaisuudesta”

Lausunto eduskunnan suurelle valiokunnalle ja maa- ja metsätalousvaliokunnalle 2.4.2025

Hanna Karikallio

Tutkimuspäällikkö, Luonnonvarakeskus

Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta

© Luke

Painotetaan

- Ruokaturvaa ja huoltovarmuutta
- Vahvaa ja kilpailukykyistä ruoantuotantoa osana Euroopan unionin strategista autonomiaa
- Elinkeinon jatkuvuuden ja investointien turvaamista
- Alan vetovoiman lisäämistä nuorten houkuttelemiseksi alalle
- Maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamista
- Kannustimia ympäristö- ja ilmastotoimiin ja niistä palkitsemista

Luke

Markkinoiden toimivuudesta huolehdittava

- EU on erittäin merkittävä elintarvikkeiden nettoviejä, joten kauppasuhteiden säilyttäminen on tärkeää.
- Tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehys, joka takaa sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan.

© Luke

Maatalouspolitiikalle määritettävä selkeä rooli

- Tiedonanto ei ota kantaa siihen, mikä on maatalouspolitiikan todellinen rooli huoltovarmuuden ja ruokaturvan edistämisessä, milloin on tarkoituksenmukaista hyödyntää muita politiikkatoimia ja mitkä asiat voisivat toteutua markkinaehtoisesti.
- Ruokaturvassa ja huoltovarmuudessa on kyse kokonaisuudesta, jonka edistäminen vaatii laaja-alaisesti toisiaan tukevia politiikkoja ja toimenpiteiden koherenssia.
- Politiikan yksinkertaistaminen edellyttää tavoitteiden selkeää priorisointia: pyrkiikö tiedonannossa luonnosteltu tulevaisuuden maatalouspolitiikka edelleenkin ratkaisemaan liian monia ongelmia?

Luke

© Luke

Riskienhallintaan enemmän huomiota

- Huolimatta viimeaikaisista toimintaympäristön muutoksista riskienhallintaan on kiinnitetty komission tiedonannossa suhteellisen vähän huomiota.
- Korostetaan tarvetta vahvistaa riskien- ja kriisinhallintatyökaluja, mutta konkreettisia uusia politiikkatoimia riskienhallinnan vahvistamiseksi ei esitetä.
- Riskit kasaantuvat elintarvikeketjussa usein viljelijöiden kannettaviksi ja elintarvikeketjuun tarvitaan taseisempaa riskien kantoa eri toimijoiden kesken. Tämä on keskeinen asia viljelijän aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa.

© Luke

Irtautuminen liiallisesta tuontiriippuvuudesta

- EU:n ruoan huoltovarmuus riippuu paljon tuontipanoksista, kuten lannoitteista, energiasta ja rehuista, ja niistä irtautuminen on keskeistä strategiselle autonomialle.
- Monien tuontipanosten osalta omavaraisuuden kasvattaminen EU:ssa edellyttää uusien arvoketjun rakentamista.
- Uusien arvoketjujen rakentamiseen on panostettava merkittävästi ja saatava investointeja jalostukseen ja elintarvikekehitykseen.

© Luke

Luke

Ympäristö- ja ilmastotoimiin tulossa selvä suunnanmuutos

- Ympäristö- ja ilmastotoimiin luodaan maataloudessa kannustimia. Taustalla on vahva painotus politiikalle, joka palkitsee hyvistä käytännöistä.
- Tämä on selkeä suunnanmuutos aikaisempaan politikkaan (Green Deal, Farm to Fork), jossa kyseiset toimet tulivat sääntelyn kautta.
- Monet käytännön toteuttamiseen liittyvistä toimenpiteistä jäävät epäselviksi, ja myös se, miten ruokaturvasta huolehtiminen ja maatalouden ilmasto- ja ympäristötavoitteet sovitetaan yhteen.

© Luke

Vahva painotus nuorten yrittäjien saamiseksi maatalousalalle

- Yhteinen huoli Euroopassa on viljelijöiden korkea keski-ikä ja nuorten vähäinen määrä alalla. Tämä on myös keskeinen asia huoltovarmuuden näkökulmasta.
- Sukupolvenvaihdosten esteiden purkamisen ohessa on kiinnitettävä huomio myös uusien, maatalouden ulkopuolelta tulevien yrittäjien alalle tulon edistämiseen.
- Lisäksi on luotava strategioita alalta poistumiseen, että tuotantoresurssit esim. pellot siirtyisivät sujuvasti tuotantoa kehittäville tiloille.
- On tärkeää saada mukaan laajasti eri yhteiskunnan aloja tekemään maaseudusta elinvoimaisen paikan asua sekä nostamaan maatalouden imagoa.

© Luke

Innovaatioiden ja uuden teknologian käyttöönoton merkitystä kilpailukyvylle ja huoltovarmuudelle ei tunnisteta tarpeeksi

- Tiede, tutkimus, teknologia, neuvontapalvelut sekä uusimman tiedon siirtyminen nähdään visiossa keskeisinä keinoina lisätä kilpailukykyä, kohdata ilmastohaasteet ja vähentää päästöjä sekä parantaa EU:n omavaraisuutta.
  - Ruokainnovaatioita ja uuden teknologian käyttöönottoa mahdollistavat toimet tulisi olla selkeämmin ja kunnianhimoisemmin huomioituna.
  - Nämä ovat tärkeimpiä tekijöitä, joilla pidemmällä aikavälillä huoltovarmuutta ja strategista autonomiaa voidaan EU:ssa vahvistaa.

Luke

© Luke

© Luke

Kiitos!

luke.fi

© Luonnonvarakeskus
© Natural Resources Institute Finland
© Naturresursinstitutet